

EXPUNERE DE MOTIVE

Titlul proiectului de act normativ:

PROIECT DE LEGE privind modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

Motivul emiterii actului normativ:

1. **Descrierea situației actuale**

În anul 1977 a fost adoptată Legea 5/1977 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate.

Potrivit art. 6 - ” În sistemul de pensii și asigurări sociale sint cuprinși, **în mod obligatoriu**, toti țăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate, precum și membrii de familie cu care aceștia desfășoară activitate agricolă în gospodărie, dacă au împlinit vîrsta de 18 ani”- **Prin urmare, sistemul de pensii era unul obligatoriu.**

Potrivit art. 2 din aceeași lege, erau asimilate contribuției la sistemul **național de pensii valoarea produselor livrate anual la fondul de stat:**

”Pensia se stabileste în funcție de următoarele elemente:

- a) perioada de contribuție la fondul de pensii;
- b) *valoarea produselor livrate anual la fondul de stat;*
- c) gradul de invaliditate.”

Potrivit art. 11

”Valoarea produselor livrate anual la fondul de stat se stabilește pe gospodărie și este luată în considerare, la stabilirea pensiei, pentru

fiecare membru de familie din gospodărie care a plătit contribuția personală pentru a beneficia de pensie.”

Potrivit art. 13

”Durata minima de contribuție care da dreptul la pensie pentru limita de vîrsta este de 10 ani.”

Articolul 22 din legea precitată stipulează:

” Perioada de contribuție a țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate se ia în considerare numai pentru stabilirea drepturilor de pensie și altor drepturi de asigurări sociale, potrivit prevederilor prezentei legi”.

Subliniem caracterul imprescriptibil al dreptului la pensie, declarat ca atare în legea precitată:

” Articolul 5

Pensiile acordate taranilor cu gospodărie individuală nu sînt impozabile. Cererile care au drept scop stabilirea dreptului la pensie, introduse în fața oricăror organe, sînt scutite de taxe.

Dreptul la pensie este imprescriptibil.”

În limbaj popular și uzual produsele livrate anual la fondul de stat purtau denumirea de ”cote la stat” (fiecare dintre noi cei care am avut bunici în zonele necooperativizate știm foarte bine cum funcționa sistemul ”cotelor la stat”, aspect care e de notorietate și nu trebuie dovedit).

Prin urmare, în baza acestei legi era OBLIGATORIU să fii asigurat la sistemul de pensii și să achiți contribuțiile aferente calității de asigurat.

Perioada de după Revoluția din 1989 a fost una incertă pentru toate categoriile sociale, mai ales pentru această categorie socială.

Statul prin reglementările ulterioare practic a "uitat,, această categorie, și acest lucru rezultă implicit din PRECIZARI Nr. 1412 din 16 octombrie 1992 în aplicarea Legii nr. 80/1992 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor.

În anul 2000 , odată cu noua legislație, nu s-a rezolvat problema țăranilor care au avut calitatea de asigurați obligatoriu în baza Legii 5/1977.

Astăzi avem persoane cu vârsta onorabilă de peste 75 ani care au cotizat la sistemul de asigurări obligatoriu înainte de 1990 care nu beneficiază de vreun venit: nici ajutor social, întrucât dețin o suprafață de teren mai mare de 1000 mp., nici de indemnizație de handicap, întrucât nu se încadrează, dar capacitatea de a-și procura prin muncă strictul necesar este extrem de diminuată.

Arătăm că aceste persoane nu pot beneficia nici de alte facilități la serviciile publice și nici de alte tipuri de ajutoare.

Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii enunță principiul egalității, potrivit căruia asigurații care au realizat cel puțin stagiul minim de cotizare în sistemul public de pensii, beneficiază de tratament nediscriminatoriu, în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege, însă la punerea în aplicare a acestei legi și pentru persoanele asigurate în baza Legii 5/1977 se constată reale impedimente atât în ceea ce privește recunoașterea calității de pensionar, cât și din perspectiva documentelor doveditoare ale stagiului de cotizare.

Articolul 17 din Legea 5/1977:

"În vederea asigurării respectării stricte a prevederilor legii privind întocmirea actelor de pensionare a ținerii unei evidente corecte a tuturor datelor și celorlalte elemente pe baza cărora se stabilesc drepturile la pensie și alte drepturi de asigurări sociale pe lângă consiliile populare comunale se constituie comisii de pensii și asigurări sociale ale tărănilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate, conduse de

vicepreședintele biroului executiv al consiliului popular și din care vor face parte secretarul biroului executiv, medicul circumscripției sanitare, precum și un număr de 5-7 deputați și țărani cu gospodărie individuală desemnați de adunarea cetățenilor.

Componenta comisiei se aproba de biroul executiv al consiliului popular comunal.”

După 1990, aceste comisii sunt desființate și multe documente nu se mai regăsesc, astfel încât oamenii sunt în imposibilitate de a-și depune dosarul pentru pensionare pentru că nu pot obține o adeverință în acest sens.

De altfel, în procesul de legiferare a altor acte normative, legiuitorul a instituit principiul faptului de notorietate publică care nu mai trebuie dovedit. În acest sens sunt dispozițiile art. 255 din Legea 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe care îl redăm:

”Art. 225 (2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanța va putea decide, ținând seama de circumstanțele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.”

2. Schimbări preconizate

Prin proiectul de modificare a legii propus, am înlăturat practic discriminarea creată între persoanele care au avut calitatea de agricultori din zonele cooperativizate și pentru care se află în plată pensia minim garantată și cele care au avut calitatea de agricultori din zonele necooperativizate care nu beneficiază de dreptul la pensie, deși au dobândit calitatea de asigurați potrivit legii speciale, din cauza unui cadru legislativ impropriu de natură a crea confuzie în ceea ce privește drepturile agricultorilor din zonele necooperativizate dobândite anterior anului 1990 și eliminate ulterior anului 1990.

Precizăm că în considerentele Deciziei nr.872 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr.433 din 28.06.2010, Curtea Constituțională statuează:

” Distinct de exigențele Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Constituția României prevede, în mod expres, la art.47 alin.(2), dreptul la pensie ca drept fundamental. Textul constituțional nu califică dreptul la pensie doar din perspectiva unui interes patrimonial al persoanei, ci, consacrand în mod expres dreptul la pensie ca un drept fundamental, impune statului obligații constituționale suplimentare, astfel încât să se asigure un nivel de ocrotire al acestui drept superior celui prevăzut de Convenție și de protocoalele sale adiționale. În aceste condiții devine aplicabil art.60 din Convenție, potrivit căruia "nicio dispoziție din prezenta convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte".

Curtea constată că dreptul la pensie este un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la nivelul venitului realizat. Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să îi plătească o pensie al cărei quantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate. Scopul pensiei este acela de a compensa în perioada pasivă a vieții persoanei asigurate contribuțiile vărsate de către aceasta la bugetul asigurărilor sociale de stat în temeiul principiului contributivității și de a asigura mijloacele de subzistență a

celor ce au dobândit acest drept în condițiile legii (perioadă contributivă, vârstă de pensionare etc.). Astfel, statul are obligația pozitivă de a lua toate măsurile necesare realizării acestei finalități și de a se abține de la orice comportament de natură a limita dreptul la asigurări sociale.

Deși sumele plătite cu titlu de contribuție la asigurările sociale nu reprezintă un depozit la termen și, prin urmare, nu pot da naștere vreunui drept de creanță asupra statului sau asupra fondurilor de asigurări sociale (Decizia Curții Constituționale nr.861 din 28 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.45 din 22 ianuarie 2007), acestea îndreptățesc persoana care a realizat venituri și care a plătit contribuția sa la bugetul asigurărilor sociale de stat să beneficieze de o pensie care să reflecte nivelul veniturilor realizate în perioada activă a vieții.

Cuantumul pensiei, stabilit potrivit principiului contributivității, se constituie într-un drept câștigat, astfel încât diminuarea acesteia nu poate fi acceptată nici măcar cu caracter temporar. Prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana în cauză practic și-a câștigat dreptul de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității; astfel, contributivitatea ca principiu este de esența dreptului la pensie, iar derogările, chiar și temporare, referitoare la obligația statului de a plăti cuantumul pensiei, rezultat în urma aplicării acestui principiu, afectează substanța dreptului la pensie.”

Modificarea propusă va genera următoarele consecințe:

-perioada cuprinsă între data intrării în vigoare a Legii 5/1977 și până la abrogarea acesteia prin Legea 80/1992 va fi recunoscută ca stagiul de cotizare la sistemul de pensii

- stagiul minim de cotizare va fi cel din Legea 5/1977, adică minim 10 ani
- documentele necesare se vor obține mult mai facil

De asemenea, vor fi reduse decalajele de sărăcie dintre diversele categorii sociale din România. Accesul la serviciile publice va fi asigurat și acestor persoane, care în prezent, sunt vulnerabile, după ultimele modificări ale Guvernului aceste persoane nici măcar calitatea de co-asigurat la sistemul public de sănătate nu o mai pot avea.

3. Alte informații

Opinăm că impactul financiar este nesemnificativ datorită unui număr redus de agricultori în viață și datorită faptului că veniturile acestora nu pot fi cumulate cu venituri din alte surse bugetare.

Față de cele prezentate, am elaborat prezenta propunere legislativă pe care v-o supunem spre dezbatere și aprobare.

Inițiatori:

Chiriac Florin PSD

LAPUȘAN REMUS PSD

GOVER MIHAIL PSD

CIUNT IOANEL PSD

VUȘAN VOICU

BARA ANITA

Solomon Adrian PSD

Nr.crt.	Nume și prenume	Grup	Semnătură
1	POPA HORICEA	PSD	
2	GLAMARU ADULA	PSD	
3	MOISEEV ALEXANDRU	PSD	
4	ADONNICAI MIRELA	PSD	
5	MAGIU AUGUSTIN FLORENTIN	PSD	
6	GABRIEL GABRIELA	PSD	
7	ȘOKE CATERINA	PSD	
8	CONSTANTINESCU SERGIU	PSD	
10	STOENICA IRENA	PSD	
11	BORS MARIUS	PSD	
12	TOALA IULIE	PSD	
13	ZUTUȘA CATALINA ELENA	PSD	
14	TOMA IULIE	PSD	
15	MORAR LUCIAN	PSD	
16	ENE CORINA	PSD	
17	TOADER BEGDAN	PSD	
18	FURUNA MIRCEA	PSD	
19	MANTA CLAUDIA	PSD	
20	SUCIU DANIEL	PSD	